

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

חתיכת יבלת בקרבן פסח בשבת

(שנינו במשנה): הרכבתו (של הפסח) והבאתו מחוץ לתחום, וחתיכת יבלתו אין דוחין את השבת (לתנא קמא, לפי שאפשר לעשותם מבעוד יום).

(ס"ח ב') **ורמינהו** (ממשנה עירובין, ק"ג א'): חותכין יבלת (ביד בשבת) במקדש (מבהמה להכשירה להקרבה, דלא גזרו על השבות במקדש), אבל לא במדינה (משום שבות). ואם בכלי, כאן וכאן אסור (ומדוע אסורה חתיכת יבלת של קרבן פסח ביד).

רבי אלעזר ורבי יוסי בר חנינא:

(1) חד אמר: אידי ואידי (שתי המשניות) ביד, הא בלחה¹, הא ביבישה.

(2) חד אמר: אידי ואידי בלחה, ולא קשיא הא (משנה בעירובין המתירה) ביד, הא (משנתנו האוסרת) בכלי (שהיא מלאכה גמורה מהתורה).

ולמאן דאמר הא ביד הא בכלי, מאי טעמא לא אמר אידי ואידי ביד, ולא קשיא הא בלחה, הא ביבישה?

אמר לך: יבשה מפרך פריכא (ואינה קרויה "חתיכת" יבלת).

שיטות הראשונים

חתיכת יבלת בכלי וביד: נמצא למסקנה, לתירוץ קמא, אין היתר כי אם ביבישה ביד. ולתירוץ בתרא, אף לחה ביד מותר. ואינו אסור במקדש אלא לחה בכלי. **מרש"י** נראה שהלכה כתירוץ קמא.² **והרמב"ם** פסק כלישנא בתרא, להקל בדרבנן, וכתב: "...והבאתו מחוץ לתחום, וחתיכת יבלתו בכלי - אינן דוחין את השבת, שהרי אפשר לעשותן קדם השבת. ואם יכול לחתך יבלתו בידו בשבת - חותך, ואם היתה יבשה - חותכה אפלו בכלי, שאין שבות במקדש כלל..."³

¹ ואף שאיסורו רק משום שבות, סובר שלא התירו אפילו במקדש היות שהיה יכול לעשות מאתמול.

² כן כתב ב'ליקוטי הלכות' (זבח תודה, ד"ה דהוא ספיקא) להוכיח מרש"י במשנה (שפירש הא דאסור חתיכת יבלתו, בצפורניו או שיניו), וכן בגמרא (ס"ח ב', ד"ה הא והא), שכתב דמאן דאמר הא ביד והא בכלי נדחה שם בעירובין בקושיא.

³ מקורות: רמב"ם (הל' קרבן פסח א, יח).